

N° 146
Octobre de 2023

Fragments nocturns

Nota prèvia

Des de l'any 1979, escric un diari de manera intermitent. Amb el títol genèric de *Tabularium*, hi recull, en diverses llengües, els quaderns, les notes o els textos de to més personal de la meua producció. Per a mi, el diari és la literatura més alta: no transmet ficcions, sinó vida. Però alhora no hi ha millor ficció que la del record, amb independència de la seua proximitat a allò que visquérem.

Del meu projecte *Tabularium*, han aparegut fins ara el volum *La muerte del padre* (2009) –malgrat el títol en la llengua de Castella, la pròpia de mon pare, la meitat del llibre és en català–, el « Cuadernu gris de 2012 » (*Lletres Lliterariu*, 2013), i « Palabres espardíes » (*Lliteratura*, 2016), en asturià; « Apartment Life » (*Clarín*, 2015), « Piscina » (*Clarín*, 2016) i « La nieve cae sobre Propercio » (*Clarín*, 2017), en espanyol; « Cuatro diyas de 2004 » (*Fuellas*, 2017), en aragonès; « Quatre fragments escarraunhats a la nuèit » (*Òc*, 1996), en occità; i el « Quadern d'Almudena » (*Òc*, 2021), en català. Com és lògic, es troben en procés de revisió –i d'escriptura– altres títols d'aquest *work in progress*.

« *Fragments nocturns* » està conformat per diverses notes, gens autobiogràfiques, sinó més aviat amb una cercada voluntat teòrica –o almenys abstracta– sobre el fet de l'escriptura. Foren redactades durant l'hivern de 2013, i el títol és clarament denotatiu, però a l'ensem no...

Escriure fora de la tradició és escriure sense mètode. Pot fer-se, però no pot durar.

*

L'atracció per la nit procedeix del Romanticisme; abans d'aquell període, la nit era un espai, un temps, del qual calia protegir-se: els riscos, el mortal silenci, els perills. Tanmateix, la nocturnitat descoberta va capgirar aquella admonició evangèlica de fer ús del dia per a viure i de la foscor per a dormir. Potser perquè a la nit trobem allò més propi de nosaltres mateixos: el que no serà mai.

*

El pitjor no és el desig de no dir res, sinó l'apatia a l'hora de dir alguna cosa.

*

Desitjaria perdre la consciència escrivint. De banda de nit ocorre. Enfront de la pàgina, em venç el defici de no inventar paraules superiors a les antigues, i cau el rostre, assedegat, en un núvol de papers, erm, a la fi, de tanta pausa, de tanta promesa. És quan l'hàbit del verb s'esmuny cap a la fosca, i ja no hi ha síl·labes, sinó ratlles; i ja no hi ha cant, sinó silenci.

*

Per a què la nit? Per a què les paraules? Un so en la foscúria. Això fou tot. Això serà.

*

No hem de callar. Si el crit és allò humà, la paraula és allò angèlic, entre els déus i els homes, encara que sagne.

*

Una música condueix a una altra, i una paraula a una altre mot. La literatura, per tant, és un art caníbal: un crit fa emmudir un altre crit.

*

El silenci, el crit i l'espai: tres factors de la vida.
El temps: la roda que els mou.
Les paraules, només cesures.
El meu crit, la hipertròfia.

*

Els possessius assenyalen un ordre arbitrari de la matèria. Abans i després, hi és el món; en un altre àmbit, la creatura.

*

Si escriure no ens serveix a nosaltres, no li servirà a ningú; si no ens commou, l'efecte estarà buit, serà en va; si en compte d'escriure, ho pretenem, el resultat serà la deixadesa. Vet ací una altra nit obscura de l'ànima: la prèvia al significant, la de no saber què dir ni per a què.

*

Em provoque l'escriptura igual que em provocaria el vòmit, amb el mateix fàstic, amb la mateixa por. Després rellig amb la prudència de qui podria veure sang on no ha d'haver-ne.

*

Preguntar-se per l'escriptura és també preguntar-se pel silenci. Què ens duu a dir en compte de no dir? Quina necessitat ens plena? Quin plaer n'extraiem? Quin dolor?

*

Per què el fragment? No existeix una resposta lògica ni meditada; potser fragmentària. I aleshores hi haurà una doble resposta.

Per què el fragment?

Perquè la continuïtat és una il·lusió.

*

Els automòbils a la nit, on van? Es perden en l'obscur, i anuncien el viatge com l'aeroplà d'aquell poema de Sandro Penna. Potser també es dirigeixen a una festa, qui sap si oblidada o perduda, fa molt, per qui sempre anhelà ser jove. Nosaltres, humilíssims, els deixem passar, i agafem el bolígraf per construir, ací dins, una altra nit, repetida, estèril.

*

Transitem la nit com un kilòmetre extraviat. Ens sorprén la profusió de minuts, el seu ritme inacabable; altres vegades, la celeritat a no demorar-se: flueix com si no hi haguera foscúria, i el trajecte marcara un trajecte més pregon. No queda res de la nit quan apunta el dia; res llevat de la vida impossible: aquelles matinades lluminoses, suficients per a acomplir una existència entera en què la nit era el llavi que suturava un cos a un altre cos, i a un altre cos...

*

Les nits de la infància foren també nits de desig, amb la puresa de no endegar-les cap a res. En sentíem l'ardor amb una consciència difusa, sense albirar-ne el motiu. A la matinada ens visitaven records del futur, i el pressentíem distint, puix les causes mai no poden ser analitzades, només els efectes. Ara els somnis ja no ens visiten, i, el que és pitjor, també freturem de recordances.

*

L'escriptura implica la detenció prèvia del temps. Així, escriure és condensar el buit en l'espai, tot creant-se tres universos temporals: el de la pròpia escriptura, el de la persona que escriu, i el temps terrestre. No n'hi ha més, i tal volta amb això no n'hi ha prou. O potser sobra.

*

El verb que destrueix, el nom que paralitza, l'adjectiu que emmetzina... no existeixen. No podran ser escrits. Mai. Pel contrari, la paraula morta, la que mai no dirà res, la inútil... són les úniques a viure: no com a paraules, sinó com a destí.

*

Dir les coses també és inútil. Igual com el vent són les síl·labes. Innocents.

*

Les paraules no aprofiten si les llegim com a paraules. Només aprofiten quan perden la seua capacitat denotativa. En aquesta erosió, hi és el seu impuls vertader.

Quan ja no signifiquen res per a ningú, són pedra, i cel, i veu verge a l'avantsala del món.

D'un altre món.

*

Escriure esgota. Faig servir el verb amb rigor. No és que canse o fatigue, sinó que extrau el que hi ha en tu fins que no en deixa res. Quan ets com una pansa, et devora.

*

El cruixit de la veu antiga, fusta seca; o el crepitjar d'un foc que s'extingeix.

*

Quin buit mostra la pàgina que deuria estar escrita, semblant al somni que deuríem haver gaudit i esdevingué malson.

*

Escrivim per a, tot seguit, callar. Per a poder callar immediatament, com si no haguérem parlat mai. Ni badar boca, no, ni badar boca.

*

En el silenci, de nou l'escriptura. En l'escriptura, mots.

Josep Carles Láinez